

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vico delle Rose, 7 - Tel. 414646

Letna naročnina, Italija . . . Lir 8.000

Letna inozemstvo . . . » 13.000

Letna inozemstvo, USA dol. 15

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXIX. - Štev. 24 (1457)

Gorica - četrtek, 16. junija 1977 - Trst

Posamezna številka Lir 200

Različni pogledi v sedanji Cerkvi Korošci na razpotju

V preteklih dneh so se bolj jasno kot kdaj prej pokazali znotraj Cerkve različni pogledi na njen sedanji položaj. Simbola tega različnega gledanja sta uporni nadškof Lefebvre in pa generalni tajnik madžarske komunistične partije Kadar. Oba sta bila istočasno v Rimu.

Med sabo sta trčili dve različni tezi, prva nepopustljiva, tradicionalna, druga odprta, a izpostavljena nevarnosti, da postane preveč popustljiva. Takšna trčenja različnih gledanj v zgodovini Cerkve niso nova. Po- kažejo se posebno takrat, kadar se Cerkve prenavlja. V takih časih se zmeraj pojavijo »Makabejci«, ki so pripravljani na boj do krvi, rajši kot da bi iskali kompromisov z nasprotniki Cerkve.

POKONCILSKI »MAKABEJCI«

V pokoncilski Cerkvi imamo vrsto takih ljudi med škofi in med verniki. Najdemo jih v zahodnem in v vzhodnem socialističnem svetu. V zahodnem svetu je postal njihov praporščak uporni nadškof Lefebvre. Ima precej privrženecv povsod med katoliki.

To se je pokazalo zadnji teden, ko se je oglasil upokojeni škof italijanske armade msgr. Pintonello. Ta mož je iznesel na račun sedanje Cerkve trditve, ki so v marsičem slične trditvam nadškofa Lefebvra. Kolikor vemo, so tudi v Nemčiji in drugod po svetu številni kristjani, ki na tistem simpatizirajo s temi »Makabejci«. Verjetno bodo tudi ti postali bolj glasni sedaj, ko so dobili zgled v škofu Pintonellu. Kajti dejstvo je, da je v vrstah vernikov veliko nezadovoljstva zaradi skrajnosti, ki jih marsikje uvajajo in dopuščajo. Tičejo se nauka in pastoralne prakse.

Glede nauka očitajo ti »Makabejci«, da je Cerkve po zadnjem koncilu zašla v dogmatični relativizem, to se pravi, da dopušča različna mnenja o resnicah, ki so jasne. Mirno pušči, da profesorji teologije v bogoslovijah in na konferencah učijo v nasprotju s tradicionalnim naukom Cerkve, da stavijo v dvom, kar je Cerkve zmeraj učila kot trdne verske resnice. Vprašujejo se, kje je Kristusov: Da, da, ne, ne.

Se hušje je na polju pastoralne prakse in praktičnega življenja. Glede tega očitajo moralni laksizem, to se pravi preveliko popuščanje modam časa in zahtevam sodobnega človeka, ki noče več nobenih moralnih obveznosti in ne priznava več nobenega greha.

Poleg tega menijo ti tradicionalisti, da se danes v Cerkvi preveč govori o socialni skrbi za človeka in premalo o zveličanju njegove duše. Marsikdaj in marsikje so cerkve postale sindikalne podružnice in maše manifestacije za socialne reforme.

To so očitki, ki jih je zaslediti pri Lefebvru, pa tudi pri mnogih drugih, ki niso pretrgali s Cerkvijo in papežem. Do sedaj je bilo to tiho godrnjanje, zdí se pa, da postaja glasno in bo morda zmeraj bolj glasno. V njem smemo videti strah za čistost Kristusovega nauka in za nadnaravno poklicanost človeka.

BREZ KOMPROMISA

TUDI V SOCIALISTIČNIH DEZELAH

V vzhodnih deželah, ki so pod komunističnimi režimi, zasledimo nekaj podobnega. Tam gre v bistvu za odnos do tamkajšnjih režimov. Kot znano so ti takoj po vojni povsod pretrgali s Cerkvijo in povsod krvavo preganjali verne ljudi, posebno še cerkveno hierarhijo. To je bilo pod papežem Pijem XII. Ta je takrat tudi ostro nastopil in številne preganjalce izobčil.

Medtem so se razmere spremenile. V večini socialističnih držav so videli, da s terorjem in mučencem ne bodo odpravili pojave vere. Zato so začeli ubirati drugačna pota. Omilili so administrativne poseže proti vernikom in cerkvenim ustanovam ter začeli iskati pomočnikov med vrstami duhovnikov, vernikov in tudi škofov. Nastala so duhovniška gibanja za mir, ki vključujejo tudi verne laike. Apostolski sedež je videl v tem popuščanju terorja

željo po določenem sožitju s Cerkvijo. Zato so se začeli tihi stiki s tamkajšnjimi režimi. Začetek je nakazal Janez XXIII., ki se je srečal v Vatikanu z Adžubejem, zetom Nikite Hruščeva. Vatikan je želel z diplomatskimi dogovori olajšati stanje katolčanov v socialističnih deželah. Pri tem je šlo tudi za kompromise, za popuščanja z ene in druge strani.

Vendar so se tudi v teh deželah našli »Makabejci«, ki so prepričani, da Vatikan preveč popušča. Rajši imajo katacombe in ječe, toda da ostanejo svobodni, kakor pa da bi jih privedli ob socialistični državni voz. Zato mnogi v teh deželah ne odobravajo vatikanske »Ostpolitik« in njenega aktivista msgr. Casarolja.

MUCENISTVO SAMO, CE JE NUJNO

Vatikan je drugačnega mnenja. Njegovo pravilo je, da kristjani ne smejo siliti v mučeništvo, kadar to ni nujno potrebno. Zato si še naprej prizadeva, da bi z diplomatskimi dogovori omilil položaj vernikov pod takimi režimi. Uspehi postajajo vidni. Začelo se je z Jugoslavijo, sedaj je sledil obisk Janoša Kadarja, napoveduje se obisk Poljaka Gierka. Tudi v Romuniji in Bolgariji so se stvari nekoliko izboljšale.

Seveda gre pri tem za igro diplomacije, ki je vedno človeško delo in ima zato svoje sončne in senčne plati, svoje dobre in svoje slabe posledice.

PRAVOVERNOST JE PRI PETRU

Cerkve, v kolikor je božje kraljestvo na zemlji bivajoče, doživlja svojo krizo kot ves ostali svet. To je naravno, ker kristjani nismo ljudstvo, bivajoče v kristalnem gradu. Najti pravo rešitev ni lahko, kakor ni bilo nikoli lahko. Zato nič čudnega, če so različna gledanja in različni recepti.

Toda enega bi se morali zavedati tisti na desni in tisti na levi: Kdor zares ljubi Cerkve in ji želi dobro, se ne bo postavjal proti vodstvu Cerkve, ki je zgrajena na skali, to je na Petru in njegovih naslednikih. Pravovernost ni pri kakem škofu in še manj pri kakem teologu, pravovernost je pri Petru. Vendar nas zgled sv. Pavla učí, da smemo tudi vodstvu Cerkve v primeri obliki povedati svoje pomisleke, opozoriti na nevarnosti. Tako so delali svetniki, lažireformatorji so pa šli po poti upora.

K. H.

Dvajsetletnica slovenske gimnazije v Celovcu

Z zaključkom letošnjega šolskega leta obhaja slovenska gimnazija v Celovcu svojo 20-letnico. Ni to sicer velika okrogla obletnica, a je toliko bolj pomembna, ker je to edina in prva popolna srednja šola na Koroškem. Na zahtevo koroških Slovencev je dunajski prosvetni minister dr. Drimmel leta 1957 dovolil to gimnazijo kot poskusno, ker je sam in mnogi drugi pričakovali kaj kmalu njeno počasno izginotje.

Takoj leta 1957 se je vpisal 101 učenec, ki se je začel ubadati s slovenskim učenim jezikom, kar je bilo za Koroško in zlasti za mesto Celovec naravnost izzivalno. Leta 1963 je prejelo prve diplome 17 slovenskih maturantov, v desetih letih pa že 334. V istem letu 1972-73 je imela gimnazija že 424 učencev v 16 razredih in 30 profesorjev. V letošnjem šolskem letu pa ima gimnazija v novih lepih prostorih 19 razredov, 493 učencev in 32 profesorjev.

Ob 20-letnici te pomembne šolske ustanove za koroške Slovence pa ne moremo mimo dejstva, ki daje priznanje vsem zavednim Slovincem. Na celovski slovenski gimnaziji se zbirajo mladi študentje iz vse Koroške — od Ziljske doline do Podjune, prek Gur, Roža in Celovške kotline —, katerih veliko število biva v dijaških domovih v Celovcu. Tudi to breme so si naložili zavedni Korošci na svoja ramena.

V priznanje in tolažbo pa se po dvajsetih letih vrača na Koroško vedno večje

Števílo diplomiranih javnih delavcev vseh poklicev, ki stopajo v prve vrste, v vodilne organe in slovenski Korošci niso več samo »pavri«, t.j. kmetje, ampak so odvetniki, duhovniki, zdravniki, profesorji, gospodarstveniki, inženirji in slično, torej po izobrazbi enaki z Nemci in svetovno bolj razgledani kot razni »domovini zvesti«.

SKODLJIVA MANJSINSKA MISELNOST

Vse do sedemdesetega leta je koroška slovenska skupnost tičala v manjšinski miselnosti. Nemškonalna stran je postavljala prednjo vedno nove strahove. Kakor meč nad njihovimi glavami je viselo preštevavanje, češ če ne boste mirni, bomo s preštevanjem ugotovili, da sploh ne obstajate. Če boste imeli stike z Ljubljano, ste izdajalci Koroške in Avstrije.

Pred temi strašili so se koroški slovenski zastopniki vedno bolj umikali, tako da jih je končno deželna vlada v Celovcu in zvezna na Dunaju preprosto ignorirala. Medtem pa so se zastopniki deželne in zvezne vlade prsto gibali med Celovcem in Ljubljano ter Dunajem in Beogradom, ne da bi se nad tem spotikal tudi najbolj zagrižen nemškar.

Potrebna je bila zato nova diplomacija, ki naj koroško slovenstvo reši pred nenehnim umikanjem, ga osvobodí pred spo-

nami zastraševanja in miselnega manjšinstva. Koroški Slovinci danes niso včlanjeni samo v evropske zveze narodnih manjšin, ampak se njih odposlanstva svobodno gibljejo med Celovcem, Dunajem, Ljubljano, Beogradom, Trstom, Nemčijo, Svico; njih pevski zbori gostujejo po Združenih državah in Kanadi, zadnji je nastopil celo na sedežu OZN v New Yorku. Niso se vdali kljub grožnji s preštevanjem, le-to se je izkazalo v lanskem novembru kot moralni poraz za samo avstrijsko vlado.

Preštevavanje so izglasovale avstrijske vseh državne stranke, potem ko so Slovinci na Koroškem z njimi popolnoma prelomili. Pred tem so se jim kazale prijazne, veliko obljubljale, pokasirale njih glasove, a jim ničesar niso dale. Nasprotno, tiho spodkopavanje na vseh področjih javnega življenja je zavzelo tak obseg kot še nikoli prej. Na Koroškem je vladal sicer mir, toda ta mir je grozil postati za Slovence pokopališki.

KOROŠKO VPRAŠANJE JE PRERASLO DEZELNI OKVIR

Takega pa mlajši koroškoslovenski rod ni mogel in ni hotel sprejeti. Po sedemdesetem letu se ponavljajo akcije za izpolnitev avstrijske državne pogodbe v čelenu, ki se nanaša na Slovence na Koroškem in na Hrvate na Gradiščanskem. Vlada da postaviti — da bi bil mir — nekaj dvojezičnih napisov. Toda nemškonalne in nacistične sile uprizorijo proti njim pravo

Ob Vodopivčevi proslavi

POMEN GLASBENEGA DELA GORISKEGA SKLADATELJA

V soboto in nedeljo 18. in 19. junija bo v Doberdolu na pobudo Sveta slovenskih organizacij velik slovenski tabor, posvečen dvema obletnicama našega priljubljenega goriškega skladatelja Vinka Vodopivca: 100-letnici rojstva, ki bo prihodnje leto, ter 25-letnici smrti, ki poteka letos. Mislimo, da se Goriška tostran meje svojemu velikemu glasbeniku in narodnemu buditelju ne more lepše oddolžiti kot s to množično kulturno manifestacijo v kraškem središču.

Ni naš namen ustavljati se ob življenju in delu Vinka Vodopivca. O tem našem glasbenem Orfeju bodo na proslavi dovolj izčrpno govorili strokovnjaki, poleg tega pa ga vsak primorski Slovenec, posebej pevec ali glasbenik, prav dobro pozna. Zato naj tu nanizamo samo nekaj misli o Vodopivčevi vlogi v naši kulturi, glasbeni posebej.

V zgodovini slovenske glasbe zavzema Vinko Vodopivec gotovo posebno mesto. Pravi ljudski trubadur, pevec svojega ljudstva in svoje dobe, je v svoje sveže in tekoče melodije izlil vso zvestobo narodnemu duhu. Njegova pesem je v nekem smislu to, kar pomeni za poezijo Gregorčičeva besedna melodioznost. Iz obeh dihati pristnost in ljudskost. Vodopivčeva glasba in Gregorčičev verz pojeta o ljubezni do slovenske zemlje in slovenskega človeka. Oba se izogibljata učenih in nerazumljivih oblik, ker hočeta prodreti v najširše plasti ljudstva. Oba sta pravzaprav že — ponarodela.

Danes se smisel za podobno ustvarjanje marsikje izgublja. Prevladuje tuja učenost, tudi v glasbi in poeziji. Preprosto in enostavno ni več v modi. Toda kljub temu kaže, da se Vodopivčeva ustvarjalnost ne bo izgubila v valu bežne navezave na čas, v katerem živimo. Gotovo bo ostala edinstven zaklad narodnega izročila, ki prav v glasbi tako zgornjo ohranja svoje bistvo. V tem je goriški glasbenik glasnik svoje ožje domovine in njenega glasbenega poslanstva, ki ga je umetno tako posrečeno izrazil. Za njegovo glasbeno delo lahko veljajo besede, ki jih je zapisal veliki madžarski glasbenik Béla Bartók, sam navdušen ljubitelj ljudske glasbe: »Skladatelj mora poznati ljudsko glasbo svoje domovine prav tako kot pozna svoj jezik.« Vinko Vodopivec je v tem zlasti med slovenskimi skladatelji svojega časa morda najbolj bližji temu programskemu napotku.

Naj bo zato njegova proslava v Doberdolu ob enem praznovanje slovenskega primorskega ljudstva, ki je svojo kulturo tako kot on sam branilo v najtemnejših dobah lastnega obstoja ter jo izročilo svojim potomcem, slovenskemu človeku danes in jutri!

(BGS)

šentjernejsko noč. Table so podrl. S tem je koroško vprašanje prerasló deženi okvir. Svetovni tisk je pisal in piše o Koroški, najbolj znani listi kot londonski Times, The Economist, New York Times, Washington Post, Chicago Tribune, največji južnoameriški O Estado de Sao Paulo, da ne omenjamo evropskih predvsem francoskih in nemških.

Koroškoslovensko vprašanje je postalo svetovna zadeva. Biti na Koroškem Slovence, pa četudi brez narodnostnih pravic, je danes postalo popolnoma nekaj drugega. Koroškoslovenski človek čuti, da je predmet svetovnega zanimanja in to mu daje psihološko in moralno zadoščenje. Nasproti nemškemu sodeželanu je celo v privilegirane položaju, saj kdo na svetu pa se danes zanima za nemškega Korošca?

AVSTRIJA SE JE PRED SVETOM UMAZALA

Avstrijska vlada in njena diplomacija v svetu čuti, da izgublja ugled in zaupanje, potem ko je poprej nastopala pred vsem svetom kot ostanek »Evrope v malem«, kar naj bi predstavljala še večnarodna stara Avstrija. Na to karto in svojo, sedaj že dvomljivo nevtralnost, je hotela napraviti iz Dunaja evropski, če ne kar svetovni sedež OZN in v ta namen že zgradila pri Dunaju ogromno UNO-City. Sedaj pa je pred vsem svetom razgaljena kot država z najbolj živimi šovinističnimi, novonacističnimi in nemškarstimi gibanji v Evropi. Vladajoča avstrijska socialistična stranka je polna nekdanjih članov nacistične stranke, med njimi celo veljakov, kot se je pobahal o sebi sam koroški deželni glavar.

Vlada bi rada imela s koroškimi Slovinci mir. Nenehno stavlja predloge za razgovore, ki pa ne vodijo nikamor. Slovinci jih odklanjajo, saj bi ob nenehnih pogovorih in pogajanjih vlada na tistem spodkopala njihov odpor in vrnila vse v nekdanje stanje obljub in izskavanja njih življenjske sile po nemškarstkih in nacističnih organizacijah vseh barv in krojev.

NEPRIJETNE DEMONSTRACIJE

Zato je toliko bolj neprijetno odmevala zanjo aprilška demonstracija koroških Slovencev, njihov avtomobilski pohod na Dunaj in predaja dokumentacije o zatiranju na Koroškem odboru OZN za odpravo rasne in vseh vrst diskriminacije, ki je tiste dni tam zasedal.

Na odmev ni bilo treba dolgo čakati. Za nekaj dni potem je državni tožilec v Celovcu najvil sodne postopke proti koroškoslovenskim mladincem, ki so med novembrskim preštevanjem zažigali popisnice in celo razbili glasovalno skrinjo v vasi Sele. Poskus ustrahovanja, kot v starih časih. Toda imel je nasproten učinek. Izzval je novo koroškoslovensko demonstracijo, tokrat v Celovcu, ki se je je udeležilo tisoč pet sto ljudi. Slovenska demonstracija v »nemškem« Celovcu je uspešna psihološka zmaga, saj slovenski človek o čem takim pred par leti še sanjati ne bi mogel.

BURKA Z NOVIM ZAKONOM O MANJSINAH

Ves ta čas poskuša avstrijska zvezna vlada na vse načine uveljaviti svoj novi zakon o manjšinah, ki je nastal brez koroškoslovenskega sodelovanja. Kar zadeva dvojezične napise, jih predvideva sedaj le za 20 od približno 800 slovenskih in dvojezičnih krajev, slovenščino kot »pomožni« uradni jezik pa v 14 občinah. S tem je koroškoslovenski naseljenostni prostor zmanjšan na manj kot eno šestino. Toda še za ta »pomožni« jezik bi se bilo treba pri pristojnih organih najaviti teden vnaprej, kdor bi ga hotel uporabljati. Z orožniki pa bi bilo mogoče govoriti slovensko le tedaj, če bi posamezni orožnik slovensko znal in želel govoriti. Prava avstrijska burka torej.

(nadaljevanje na 2. strani)

»Binkoštni kristjani«

Za program svojega delovanja si je Janez XXIII. ob izvolitvi za papeža postavil pravilo: Uspoštevaljamo, kar nas druži, ne gledamo na tisto, kar nas loči. Nekaj mesecev pozneje je naznanil, da bo sklical vesoljni cerkveni zbor. Kmalu po svojem nastopu je proglasil za blaženo Heleno Guerra, ki je darovala svoje življenje »za prenovitev oblička zemlje po Sv. Duhu«. Cerkev naj bi se vrnila v dvorano zadnje večerje, kjer je ob njenem začetku prišel nanjo Sv. Duh.

Ob odprtju koncila je papež molil k Sv. duhu: »Obnovi v teh dneh svoja čudovita dela, da nastanejo nove binkošti.« Z njegovim nastopom se je začela nova doba, ko Cerkev več ne obsoja. Odslej ni več razkolnikov in krivočevcev, vsi smo med seboj bratje. Začelo se je veliko delo za združenje vseh kristjanov. Laikom se v Cerkví daje mesto, ki jim pripada. Izvaja se liturgična prenova. Poudarja se povrnitev k prvim virom, k sv. pismu.

ZACETEK IN RAZVOJ

»BINKOŠTNI KRISTJANI«

Za prenovitev verskega življenja so po koncilu nastale razne skupnosti krščanskega življenja. A nobena se ni tako uveljavila, kakor so se razširile temeljne skupnosti »Binkoštni kristjani« ali »binkoštnikov«. Pred desetimi leti so se začele zbirati prve skupine po nekaterih univerzah ZDA. Bile so tu skupine vseučiliških profesorjev akademikov, duhovnikov, redovnih sester. V aprilu 1967 se je zbralo okrog sto oseb na prvem shodu karizmatične prenovitve. Kakor življenje pomladi tako se je to gibanje v naslednjih letih razširilo po vseh krajih ZDA in drugod po svetu. Zdaj so že stotisoč in milijoni, ki jih je zajel ta val duhovne prenovitve.

Dne 14. novembra 1969 je ameriška škofska konferenca med drugim izjavila: »Priznati je treba, da ima to gibanje teološke razloge za svoj obstoj in temelji na sv. pismu. Zato ni mogoče zavirati dela Sv. Duha, ki se je tako obilno razodel v prvi Cerkví.«

Prve dni junija 1973 se je na stadionu de Notre Dame v South Bend v ZDA vršil že sedmi mednarodni kongres, ki se ga je udeležilo 25.000 oseb iz vseh delov sveta. Na tem shodu ni bilo nedelavnih in boječih kristjanov. Vsi so sodelovali, vsi so bili navdušeni. V treh dneh je bilo 150 predavanj, večina po skupinah, o raznih poljih karizmatične prenovitve z ozirom na teologijo, moralo, dušno pastirstvo, duhovno življenje, o družinskih in družbenih problemih. Strokovnjaki so predavali, vsi so razpravljali, vmes pa molili. Velika pozornost, zanimanje, veselje, navdušenje je družilo vse udeležence. Vsi so se zavedali navzočnosti Sv. Duha.

CILJI BINKOŠTNIH KRISTJANOV

Razne »Temeljne skupnosti krščanskega življenja«, ki so se pojavile v svetu, so stopile v oporečništvu nasproti cerkveni hierarhiji in hočejo najprej prenoviti cerkvene strukture, kakor pravijo. Uvajajo svojo liturgijo, odločajo se za marksizem. Pri »binkoštnikih« ni sledu o oporečništvu. Sprejemajo vodstvo Cerkev, papeža in škofov, nočejo uvajati novih naukov v teologiji, kakšnih posebnih liturgičnih oblik. »Binkoštni kristjani« niso organizacija z določenimi pravili. Tudi niso kakšna pobožna družba, ki bi uvajala kakšno svojo pobožnost k Sv. Duhu. Ne oznanjajo kakšne nove duhovnosti. Kaj pa hočejo?

V današnjem zmaterializiranim svetu se zanimajo za nadnaravni svet, za preprosto in živo vero, ki jo hočejo živeti. Mladi ljudje izjavljajo: Prej smo nosili v duši veliko praznoto in nemir, zdaj čutimo mir, gotovost; življenje s Kristusom se nam razodeva čudovito. Močno se v gibanju poudarja bratstvo med vsemi ljudmi brez razlik, odprtost za združenje vseh kristjanov. Med pripadniki vlada velik optimizem. Nasproti mišljenju mnogih črnogledih kristjanov, ki vidijo v svetu samo temno, slabo, grdo, so »binkoštniki« prepričani, da v zgodovini Cerkev doživljamo velike, odlične ure, ki napovedujejo zelo boljše čase.

»Binkoštni kristjani« hočejo tako prenoviti Cerkev, da bi bila navdušena, kakor je bila ob svojem začetku. Hočejo živeti, kakor so živeli kristjani za časa apostolov. Prva Cerkev ni samo ohranjala razodevne resnice, marveč je posedovala tudi velike sile v sebi. Sv. Duh je zanje pomenil življenje, pogum, veselje, navdušenje. Cerkví dati pravi obraz se pravi pridobiti vsakega kristjana, da bo po veri živel. Po škofijah, redovnih skupnostih, v vsem cerkvenem življenju naj bi se izvršila karizmatična prenovitev.

JP

OD TEDNA DO TEDNA

■ Po obisku v Beogradu se je italijanski zunanji minister Forlani odpravil v Peking, kamor ga je povabila kitajska vlada. V Pekingu je ostal šest dni, od 12. do 17. junija. Forlani je prvi predstavnik neke zahodne vlade, ki je stopil v stik z novim kitajskim vodstvom.

■ Tri zakrinkane ženske so napadle elektronsko središče rimske univerze ter zažgale prostor, kjer se nahaja elektronski računalnik. Naprava je popolnoma uničena, škodo pa ocenjujejo na 4 milijarde lir.

■ V Rimu je neznanec streljal na turškega veleposlanika v Vatikanu 63-letnega Karima Taha ter ga smrtonevrno ranil. Čez nekaj ur je Taha ranam podlegel. Atentator naj bi pripadal tajni organizaciji Armenecv, ki se bori za osamosvojitve Armenije. Ta je razdeljena med Turčijo (večji del), Sovjetsko zvezo in Iran (manjši del). Leta 1915 so Turki pobili v svoji državi poldrug milijon Armenecv. Od tedaj Armeneci nastopajo proti Turkom kjer le morejo. V oktobru 1975 so armenski atentatorji ubili turškega veleposlanika v Parizu, nekaj dni nato pa še turškega veleposlanika na Dunaju.

■ Devetim jetnikom je uspelo zbežati iz zapora v San Giovanni in Monte pri Bologni potem ko so prežagali železne križe v svojih celicah. Jetniki so bili v zaporu ne zaradi političnih, ampak navadnih dejanj.

■ Kandidat desničarske stranke »Likud« poslanec Samir je bil izvoljen za predsednika nove izraelske poslanske zbornice. Stranka Likud razpolaga skupaj z obema verskima strankama z 62 glasovi od skupnih 120. Stoji na stališču, da naj ostane vse zasedeno arabsko ozemlje pod Izraelom. Za zunanjega ministra je predlagala bivšega obrambnega ministra enookkega Dajana, ki tudi velja za nespravičljivega nasprotnika Arabcev.

■ Po 20 dneh je nizozemska vojska z istočasnim napadom na od moluških teroristov zasedeni vlak in šolo v Assenu osvobodila talce ter prisilila teroriste k predaji. Zal ni šlo brez prelivanja krvi. Teroristi so se srdito borili, tako da jih je od njih padlo kar šest, med njimi tudi vodja 24-letni Max Papilya, od talcev pa sta bila ubita 40-leten moški in 19-letna dekle, več pa jih je bilo ranjenih.

■ Sovjetski dnevniki v orjaški nakladi 160 milijonov izvodov so objavili načrt nove ustave, ki bo zamenjala ono iz leta 1930. Imela bo 173 členov, 27 več kot prejšnja. Ustava uvaja nov pojem »sovjetski narod«, o čemer je že davno spregovoril Brežnjev na 24. kongresu partije ter omenil, da je zlivanje narodov zakonit proces, ki se ga ne sme zavirati. Nadalje je rečeno, da SZ »kot del širšega sistema socialistične skupnosti nudi drugim socialističnim deželam vzajemno pomoč na temelju socialističnega internacionalizma«. Kako se taka pomoč izvede, je najlepša priča vdor sovjetskih čet 21. avgusta 1968 v Češkoslovaško. Načrt nove ustave ohranja mesto predsednika prezidija vrhovnega sveta (poglavarja države), uvaja pa novo funkcijo prvega namestnika. Pričakujejo, da bo novi predsednik postal Brežnjev, kakor ga je ob svojem nedavnem obisku v Moskvi že dvakrat nazval bolgarski partijski voditelj Todor Živkov.

Odkritje kipa Jožeta Peterlina

V ponedeljek 13. junija je Društvo slovenskih izobražencev v Trstu sklenilo svoje kulturno sezono. Za sklep so organizatorji priredili pomembno manifestacijo, ki je izzvenela v hvaležen spomin in oddolžitve pokojnemu profesorju Jožetu Peterlinu. Na sporedu je bilo namreč odkritje bronaste kipa pokojnega mentorja slovenskega kulturnega življenja na Tržaškem z za to primerno svečanostjo. Kip je mojstrsko izdelal akademski kipar France Gorše, ki je nalašč za to prihitel v Trst.

Dvorana v prostorih Slovenske prosvete v ul. Donizetti je bila za ta večer premajhna. Prišlo je veliko ljubiteljev slovenske kulture, pokojnikovih mentorjev in prijateljev ter predstavnikov javnega in kulturnega življenja. Poleg Tržaške je bila prisotna tudi Goriška, saj si je pokojni profesor med prvimi vsa pojojna leta sem prizadeval za kulturno povezavo in sodelovanje med Trstom in Gorico. Po uvodnih besedah predsednika DSI Sergeja Pahorja je kipar Gorše odkril kip, nakar ga je škof vikar dr. Škerl blagoslovil. O liku in osebnosti Jožeta Peterlina je spregovoril pesnik Vinko Beličič, ki je prikazal pokojnikovo delo od mladih let sem, ko sta skupaj še na Dolenjskem snovala načrte za kulturno delo med narodom. Poudaril je veliko ljubezen Jožeta Peterlina do slovenske zemlje, prej Dolenjske nato Primorske, kamor ga je usoda pripeljala po zadnji vojni. Govornik je podčrtal Peterlinovo zvestobo idealom krščanstva, slovenstva in svobode.

Več odlomkov iz Peterlinovih člankov sta prebrala člana Radijskega odra Livij Valenčič in Gregor Pertot, igralce J. Kovachič pa je recitiral nekaj odlomkov iz Prešerna. Celotno spominsko svečanost je zaključil mešani zbor iz Mačkoltj, ki je odpel vrsto slovenskih pesmi.

Prav je, da se Društvo slovenskih izobražencev oddolži spominu prof. Jožeta Peterlina. Dvorana, ki se bo odslej po njem imenovala, bo še naprej v Goršetovim kipom pričala o njegovem delu. Slovenski oder, Slovenska prosveta, Mladika, Društvo slovenskih izobražencev, Slovenski kulturni klub, Draga — vse to je bilo v glavnem delo Peterlinovih rok in njegove predanosti začrtanim idealom. In te naj še naprej gojijo vsi, ki jih je on uvedel v kulturno delovanje, za vse večjo rast slovenske krščanske kulture v zamejstvu!

Na Antonovo v Padovi

V ponedeljek 13. junija je okrog 300 tržaških romarjev počastilo sv. Antona v Padovi. Najprej so obiskali cerkev bl. p. Leopolda, kjer so štirje spovedniki mnogo romarjev pripravili na sv. obhajilo. Točno opoldne je v veliki Antonovi baziliki zadonela naša prva ljudska pesem. Takoj smo dobili vtis, da poje prava romarska množica, ker so se namreč tržaškimi romarjem pridružili tudi številni drugi romarji in izletniki iz Slovenije. Kolikor smo se mogli prepričati, je bilo ostalih Slovencev še več kakor nas s Krasa in iz Trsta.

Službo božjo je vodil mavhinjski župnik dr. Jože Markuža; sv. Antona je romarjem v kratkem nagovoru predstavil nabrežinski župnik Bogomil Breclj, ljudsko petje pa je na orglah spremljal kontovelski organist Milič. Na željo rektorja bazilike smo prebrali za tisoče navzočih italijanskih vernikov eno berilo v njihovem jeziku.

Zakonski osnutek SSK za globalno zaščito slovenske manjšine

Deželni tajnik Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka je pretekle dni vložil v pristojnih uradih rimske zbornice (parlament in senata) zakonski osnutek SSK za globalno zaščito slovenske manjšine v Italiji, to v smislu 50. člena ustave, ki daje možnost državljanom, da vlagajo peticije v parlamentu. Osnutek je naslovljen na predsednika poslanske zbornice Ingraa in na predsednika senata Fanfanija, podpisala pa sta ga predsednik in tajnik deželne SSK dr. Andrej Bratuž in dr. Drago Štoka.

Intervencija deželnega svetovalca dr. Štoke

V zvezi s stanjem na tržaškem pokrajinskem kmetijskem nadzorništvo je deželni svetovalec dr. Štoka ponovno interveniral pri deželnem odborniku za kmetijstvo Del Gobbu. Znano je namreč, da še vedno ni v omenjenem uradu osebe, ki bi znala slovenski jezik, kar je za kmečko prebivalstvo in sploh za vso slovensko narodno skupnost nekaj nepojmljivega. Svetovalec SSK je zahteval, da se vsa zadeva čimprej pozitivno reši v zadovoljstvo slovenskih kmetovalcev. Deželni odbornik je obljubil svoje posredovanje.

Prav tako smo ob koncu zapeli lurško pesem Zvonovi zvonijo v obeh jezikih, kar je zbudilo med množico v baziliki izredno zadovoljstvo. Naš skupni zaključni Ave Marija je bil res mogočna izpoved tisočev romarjev.

Po kosilu so tržaški romarji obiskali zdravilišče Abano, Monteortone in znano benediktinsko opatijo Praglio. Na tej poti so skoro vse skupine zbrale svoj romarski dar za dom v gradnji Družina-skupnost na Opčinah (216.000 lir). Nekateri romarji so počakali še na večerno procesijo, ki se je v poznih urah razvijala na pravi ljudski način po padovanskih ulicah in s v mraku zaključila na trgu pred baziliko.

Drugi smo se odpeljali prej in po naključju smo se Mavhinjci in Svetoivančani znašli ob avtocesti pred istim okrevališčem. Prosečani so se vrnili kar naslednji dan na prvo uro zjutraj. Tako oni kakor številni drugi zelo zadovoljni romarji smo sklenili, da se čez leto vrnemo na isto božjo pot.

»Prepovedano stojišče«

Pred dnevi sem stal med množico turistov sredi natrane ladje mestnega prevoznega podjetja v Benetkah, imenovane »vaporetto«. Na tem pomorskem avtobusu sem se peljal po Canal Grande od trga sv. Marka proti železniški postaji. Pred seboj sem slučajno zagledal veliko belo tablo z napisom v raznih jezikih. Običajna opozorila potnikom. Do tu nič posebnega. Zanimivo pa je nekaj drugega. Poleg napisov v glavnih jezikih — zraven italijanskega v angleškem, nemškem, španskem in francoskem — sem bral tudi slovenskega: »Prepovedano stojišče«.

Je mar treba v Benetke, da lahko berno napisu tudi v slovenskem jeziku na mestnih prevoznih sredstvih? Kaj pravijo k temu npr. mestna avtobusna podjetja v Gorici in Trstu? Jih bodo Benetke česa naučile? — Popotnik

S TRŽAŠKEGA

Občni zbor PD Mačkoltje

V soboto 4. junija je PD Mačkoltje imelo redni letni občni zbor, na katerem je odbor podal pregled dejavnosti v zadnjem obdobju, ki zajema razne nastope, prireditve, družabna srečanja ter skrb za osnovne probleme vaške skupnosti.

Slika o splošnih namenih društva je podal predsednik Danijel Novak, ki je številne prisotne člane spomnil, kako je bila reorganizacija prosvetnega delovanja potrebna, predvsem v smeri večje koordinacije in programiranja dela. To je bilo še toliko bolj potrebno, ker vsako prosvetno delo v zamejstvu je obenem in predvsem narodnoobrambno značaja.

Kakor povsod drugod se je moralo tudi našo društvo spopadati z najrazličnejšimi težavami. Člani so morali veliko žrtvovati, da je npr. pevski zbor izvedel svoj program dela in nastopov. Tudi pomanjkanje stalnega dirigenta je nemalo oviralo redno delovanje. Odbor je zato vložil veliko truda v to, da je za pevski zbor preskrbel rednega pevovodjo v osebi Cveta Marca.

Mnogo dolgoročnega dela zahteva tudi vsakoletni Praznik česenj, ki se je v zadnjih letih posebno razmahnil, tako da je vsako leto treba več ljudi za njegovo pripravo in konkretno izvedbo.

Izčrpano poročilo o vsestranskem delovanju društva je podal odbornik David Stepančič. Med drugimi pobudami in nastopi naj omenimo proslavo stoletnice Cankarjevega rojstva, Prešernovo proslavo, večer solidarnosti s koroškimi Slovenci, razne nastope mešanega in otroškega pevskega zbora. Društvo je priredilo tudi nekaj rekreacijskih in zabavnih večerov za člane in mladino. Poseben večer je bil posvečen Irski in njenim problemom, na katerem je fotograf Mario Magajna prikazal svoje diapozitive.

Društvo namerava tudi v bodoči sezoni izvesti razne pobude in še bolj utrditi in popestriti svoje delovanje. Med drugim ima v načrtu, da pripravi v jeseni razstavo starih dokumentov, slik in raznih predmetov. Zato že sedaj vabi vse vaščane, naj pregledajo svoje stare dokumente in jih dajo načasno razpoložljivo organizatorjem napovedane razstave.

Po blagajniškem poročilu in razpravi so prisotni odobrili celotno delovanje društva ter izvolili nov odbor, v katerega so v glavnem potrdili skoro vse prejšnje člane (Gorjan Zorko, Novak Danijel, Peccia Aldo, Smotlak Klavdij in Rehar Adrijan). V nadzorni odbor so potrdili Alberta Pavrova in Alojza Tula.

Korošci na razpotju

(nadaljevanje s 1. strani)

DOLOČILO O MANJŠINSKIH SOSVETIH

Vsebuje pa zakon tudi določilo o manjšinskih sosvetih. Le-tega ni moč tako preprosto zavrniti. V sosvetu za slovensko narodno skupnost naj bi bilo 16 zastopnikov, ki morajo biti vsi slovenskega porekla. Osem zastopnikov bi vanj imenovali obe osrednji slovenski organizaciji, njima bi pripadalo tudi mesto predsednika in podpredsednika. Sedem zastopnikov bi poslane v sosvet stranke, enega pa bi predlagala Cerkev. Končno imenovanje članov sosveta pritiče zvezni vladi. Ta pa more imenovati le osebe, za katere je pričakovati, da se bodo zavzele za zadeve narodne skupnosti. Proti morebitnemu neustreznemu imenovanju članov bi se organizacija mogla pritožiti na avstrijsko upravno sodišče.

Sosvet bi predlagal vladi vsako leto pospeševalne ukrepe za narodno skupnost, ki jo predstavlja, vključno z obsegom finančnih izdatkov za naslednje koledarsko leto in to v deželnem in državnem okviru. Vlada, zvezna in deželna, mora upoštevati predloge sosveta.

Za narodno skupnost bi bili ti sosveti življenjske važnosti, posebno v zvezi z izgradnjo kulturnega doma v Celovcu in drugimi načrti. Toda obe osrednji koroško-slovenski organizaciji, Narodni svet in Zveza slovenskih organizacij, sta vstop v sosvet zavrnili. Prvič zato, ker bi se lahko tolmačilo, da pristajata, da je s tem država pogodba glede manjšinskih določil izpolnjena; drugič zato, ker se bojita, da bi vlada imela za predstavnika manjšine odslej samo sosvet; tretjič, ker bi s tem posredno priznali tudi druga protimanjšinska določila istega zakona.

STALIŠČE DR. INZKA

Njuni pomisleki so popolnoma upravičeni, toda na nek način je vendarle treba vzdrževati stike z vlado. Tudi znani kontakti komite je zaživel, ko so bila dana ustrezna jamstva. Prejšnji predsednik Narodnega sveta dr. Inzka je s posebnim člankom v celovski »Kleine Zeitung« priporočil vstop v sosvete, a je njegovo stališče zelo ostro zavrnitev obeh osrednjih organizacij kakor tudi s strani ljubljanskega Dela, ki ga je označilo kot »nož v hrbet«.

Vendar je stališče dr. Inzka le vredno dobrega premisleka. Sedanje koroško-slovensko politično vodstvo se v svojih akcijah naslanja predvsem na Ljubljano in Beograd. Jugoslovanska diplomacija je v zadnjih letih res nekajkrat opozorila svet na Koroško, toda internacionalizacije tega vprašanja ni obljubila, kakaj v Avstriji je zaposlenih okoli 200.000 jugoslovanskih delavcev, ima primanjkljaj v trgovini z Avstrijo in v Jugoslavijo prihajajo tisoče avstrijskih turistov. Avstrijski tisk je že večkrat grozil, da bodo Avstrijci nehali hoditi v Jugoslavijo na dopust in da bodo jugoslovanske delavce poslali nazaj. Zato je nasproti temu prav nerešeno koroško-slovensko vprašanje precejnjen adut v jugoslovanskih rokah. Ljubljani pa bi bili kakršni koli sosveti odveč, ker si vztrajno prizadeva za svoje nadzorstvo nad političnim predstavištvom zamejskih rojakov tako na Koroškem kot na Primorskem.

Jugoslovanska stran povrh vsega tudi nima toliko moči, da bi Avstrijo do česa prisilila. Res je pristala na avstrijsko državno pogodbo, s čimer je priznala avstrijsko južno mejo (česar poprejšnja Jugoslavija ni naredila). Ker se avstrijska stran pogodbe ne drži, bi lahko v Jugoslaviji zagrozili s preklicom priznanja. V Avstriji bi tedaj zapihal drugi, tudi nasproti koroškim Slovencem bolj prijazen veter. Toda podpisnik avstrijske pogodbe je tudi Sovjetska zveza. Kako bi ona sprejela morebitno jugoslovansko potezo v tej zvezi, je povsem negotovo.

Avstrija vse te in poprej omenjene okoliščine s pridom izrablja in se vede zato izzivalno do Slovencev in do Jugoslavije, podobno kot je delala nekdanja monarhija, ki je za svojo slepoto končno tudi plačala. Današnja Avstrija kot druga republika po vrsti je mednarodno osnovana edino na svoji (neizpolnjeni) državni pogodbi. Ob morebitnih spreminjenih političnostrategijskih razmerah v Evropi bo prav ta neizpolnjena pogodba zanj lahko usodna. Kaj bi bilo, če bi zaradi neizpolnjenosti državne pogodbe Sovjeti nenadoma zgřabili Avstrijo za vrat, zato da bi izvedli čim večji pritisk na svobodno Evropo, si je komaj mogoče zamišljati.

Vsled tega bi bilo nujno potrebno napraviti prvi korak na poti zblizavanja med avstrijsko vlado in koroškimi Slovenci, ob ustreznih jamstvih in mogoče tudi, s posebnim ločenim zakonom o sosvetih, s katerimi bi odpravili sedanje negotovosti. V korist koroških Slovencev, kakor tudi Avstrije, Jugoslavije in drugih sosedov!

†

Dne 15. junija je umrl naš predragi

ANTON MAMOLO

Naznanjajo žalostno vest žena Albina, sin Humbert z ženo Tanjo, hčerka Vera z možem Richardom, vnukinji Marija in Marta, vnuk Nicholas ter ostalo sorodstvo.

Pogreb je bil v četrtek 19. junija ob 9.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice. Namesto cvetja darujete v dobrodelne namene.

Trst, London, 15. junija 1977

Obmejni kamni in slovenski šolski okraj

Te dni so okrog Gorice začeli staviti obmejne kamne, ki bodo določali stalno mejo med Italijo in Jugoslavijo. Pri tem skupno delata jugoslovanska in italijanska komisija. Ti kamni so prvi viden znak, da se izpeljuje določila Osimskega sporazuma. Med temi določili pa je tudi 8. člen, ki se tiče narodnih skupnosti (manjšin). Glasi se:

»V trenutku, ko bo prenehala veljavnost Posebnega statuta, priloženega Londonskemu memorandumu z dne 5. oktobra 1954, vsak izmed obeh partnerjev izjavlja, da bo ohranil veljavnost tistih notranjih ukrepov, ki so že bili sprejeti na podlagi omejenega Statuta; vsaka izmed podpisnic izjavlja tudi, da bo v skladu s svojim notranjim pravnim redom zagotovila, da se ohrani zaščita članov prizadetih etničnih skupnosti v meri, kot predvideva njegova zakonodaja.«

Londonskega memorandumu ni več, ostati bi pa morali njegovi predpisi glede narodnih manjšin in se raztegniti na vse člane prizadetih narodnih skupnosti, slovenske v Italiji, italijanske v Jugoslaviji. Vendar bo vsaka država izpeljala to v skladu s svojo notranjo pravno ureditvijo.

ODGOVORNOST NASE DEZELE

Naša dežela sedaj sprejema ureditev šolskih okrajev, kar odzvanja italijanski notranji pravni ureditvi. Pri tem se nudi prva konkretna priložnost, da Italija izpriča, kako misli urediti zaščito slovenske narodne skupnosti v svoji državi, kot se je obvezala z Londonskim memorandumom in Osimskim sporazumom.

Ko so bili pred tremi leti objavljeni delegirani dekreti na osnovi zakona št. 477 z dne 30. julija 1973, ki predvidevajo ustanovitev šolskih okrajev, smo videli v tem zares načrt demokratičnega razpravljanja o šolskih vprašanjih. Slovenske politične organizacije, kulturne ustanove, novoizvoljeni šolski sveti od osnovnih do višjih srednjih šol so takoj brez pomišljanja sprejeli sklep o zahtevi, da je za razvoj in napredek slovenskega šolstva potreben **LASTEN ŠOLSKI OKRAJ** na Tržaškem in Goriškem.

Nemalo pa smo bili začuden, da je tedanji deželni odbornik Volpe (PSI), ne da bi se prej posvetoval s prizadetimi ali upoštevati številne zahteve kvalificiranih ustanov, ali vsaj nanje tehnično odgovoril, enostavno vse prezrli, vzeli v roke zemljevid in svinčnik ter zarisali meje bodočih šolskih okrajev. Nato je sledila preosnova deželne vlade in odbornika Volpeja je nadomestil sedanji odbornik Mizau (DC). Toda tudi ta nima ušes, da bi poslušal naše zahteve in želje. Tudi on se je sprizajnil z mislijo, da razdeli vso deželo na 18 šolskih okrožij in vse slovenske šole vključuje, kakor pač pade: nekaj sem, druge tja.

PRAVICA DO LASTNEGA ŠOLSKEGA OKRAJA

Ustava nam jamči, da bo s posebnimi normami ščitila etnične skupine. No, in tu je sedaj priložnost, da to stori v zaščito našega šolstva. Lasten slovenski šolski okraj za Tržaško in Goriško bi bila taka zaščitna norma.

Imamo deželo Furlanijo-Juljsko krajino s posebnim statutom. Zakaj s posebnim statutom? Samo petero je takih dežel s posebnim statutom. Naša ima poseben statut prav zaradi Slovencev, ki v njej živijo. Ali ne bi bilo pravilno, da se sedaj spomni na Slovence in nam da lastne šolske okraje? Če je bilo potrebno, da je vlada izdala dva šolska zakona, tj. zakon številno 1012 z dne 19. julija 1961 in zakon številno 932 z dne 22. decembra 1973 s številnimi pravilniki, okrožnicami in uredbami, ki so bile izdane za izvajanje obeh omenjenih zakonov, je to znamenje, da slovenske šole nekaj takega potrebujejo, da je zanje splošna šolska zakonodaja premalo.

Za nadaljnjo zaščito slovenske manjšine, predvsem pa šolstva, naj pokazeta dežela in država, da res ščitita s posebnimi normami tudi slovensko šolstvo.

PREZIR DO SLOVENSKE NARODNE SKUPNOSTI

Kot smo že dejali, je deželni odbornik za kulturo in šolstvo Mizau popolnoma prezrl zahtevo naše narodne skupnosti po enotnem šolskem okraju za slovenske šole. Ostal je pri črki zakona, ki je bil izdelan pred Osimskim sporazumom in brez vsakega sodelovanja slovenske narodne skupnosti. Zato takšno namero deželne odbora odločno odklanjamo iz naslednjih razlogov:

1. Ker je proti črki in duhu Osimskih sporazumov.

2. Ker je nedemokratična, saj jo je rimski parlament sprejel brez posveta s prizadetimi državljani, to je brez nas Slovencev.

3. Ker je proti duhu poverjenih dekretov samih. Ti namreč pravijo, da je namen šolskih okrajev »uresničiti demokratično sodelovanje krajevskih skupnosti in socialnih sil v življenju in vodstvu šole«. Potem pravi nadalje zakon: »V določanju teritorija za šolske okraje se morajo upoštevati socialne, kulturne in gospodarske značilnosti prizadetega področja.« Končno še to: »Šolski okraj ima za namen tudi, da se omogoči kulturna in državljanska rast krajevskih skupnosti.« Vse to omenjajo poverjeni dekreti v 9. in 10. členu. Vse to bo za slovenske šole neučinkljivo, če bodo vključene v šolske okraje skupaj z italijanskimi šolami.

4. Ker je protustavna. Poverjeni dekreti pravijo: »V okviru šolskega okraja bodo, redno, morale biti vse vrste šol z izjemo univerz, umetnostnih akademij in glasbenih konservatorijev« (čl. 10). Brez svojega šolskega okraja ne bodo Slovenci nikoli imeli vseh vrst šol v slovenskem jeziku, kot jih tudi sedaj nimamo; zmeraj bomo v tem oziru državljani druge kategorije. Ustava Italijanske republike pa pravi: »Vsi državljani so pred zakonom enaki in vsi uživajo enako državljansko spoštovanje.« Zato nečemo biti državljani druge kategorije in zahtevamo, da se uresniči naše državljanske pravice do vseh vrst šol v slovenskem jeziku.

PRAZNI IZGOVORI

Sklicevati se na dejstvo, da bi slovenski šolski okraj presegal meje ene pokrajine in da je to proti črki zakona, je prazen izgovor, ker zakon sam predvideva tudi izjeme: »V izjemnih primerih — prvi — je mogoče, da pripadejo istemu šolskemu okraju tudi sosednje občine, ki so v drugi provinci.« V rimskem parlamentu niso bili tako togi, kot hočejo biti nekateri upravitelji dežele Furlanija-Juljska krajina.

Znova smo pogreli stare argumente, da preskusimo politično voljo naših zakonodajalcev v deželnem svetu. Če jim nič ni do uveljavljanja Osimskih sporazumov, do demokratičnega spoštovanja državljanov, do pravilne razlage poverjenih dekretov in do same ustave, bomo morali Slovenci v Italiji kot enotna narodna skupnost poseči po drugačnih demokratičnih sredstvih, da uveljavimo svoje pravice.

ukazali, da se zamrznejo vse naložbe v bankah. Brez posebnega dovoljenja se ni dalo več dvigniti denarja, pa tudi ne naložiti. Posebno dovoljenje pa so dobili le tisti, ki so veljali za revolucionarje.

Ostali je le denar, ki je bil v obtoku. Tega pa je bilo premalo, da bi mogla podjetja, trgovine in tovarne delati naprej. Po treh mesecih je nastalo splošno mrtvilo. Uradniki in delavci so bili odpušteni, šole zaprte, učitelji brez plač. Le mali obrtniki, mali trgovci in kmetje so ostali še aktivni. Začela se je zamenjava v predmetih: ti meni uro, jaz tebi kruh, ti meni čevlje, jaz tebi jajca, ti meni pohištvo, jaz tebi zdravila.

V septembru 1975 je neki dan zgodaj zjutraj začel radio obveščati: ob devetih zvečer mora biti vsak doma, vsi naj pazijo, kaj bosta povedala radio in televizija. Bo nekaj izredno važnega.

In prišla je novica, ki je udarila kot bomba: jutri morate izročiti v banki ves denar, domači in tuji, da prejmete novega. Naslednje jutro so bile povsod dolge vrste, vsakdo je prejel za izročeni denar, tak ali drugačen, protivrednost 200 dolarjev.

tržaške novice

25 let mašnika

V sredo 6. julija bosta obhajala 25-letnico mašništva gg. Albert Miklavc in Diamante Ciochi, ki sta bila posvečena v duhovnika v tržaški stolnici 6. julija 1952.

Albert Miklavc je iz Tomaja. Semenišče je obiskoval v Kopru, Gorici, Trevisu in Trstu (znaki razburkanih in nejasnih časov). Po mašniškem posvečenju je bil tri leta kaplan v Bazovici. Leta 1956 je prišel na Katinaro, kjer je bil najprej za pomočnika g. Piščancu; leta 1961 je pa prevzel v svoje roke vodstvo težke, dvojezične fare.

Kaj je naredil na Katinari? Veliko. Ljudje ga imajo radi, Slovenci in Italijani. Sola (slov. in ital.), služba božja (tri maše ob nedeljah), skrb za cerkev, petje, delo med mladino in za mladino (skavti), tisk itd. Kdo bi mogel vse naštet!

Trpljenje ga spremlja od zgodnjih otroških let, (saj so mu ubili očeta) in veliko bolečino mu je povzročilo zlasti dejstvo, da se mladina, za katero je vse žrtvoval, ni ogrela za krščanske ideale.

Gospod Albert je poznan tudi kot dober pevec in pesnik. Objavil je že vrsto pesmi, predvsem v Mladiki, pri kateri sodeluje kot član uredniškega odbora, in tudi v posebni zbirki »Prošnja za jutri« leta 1970.

Diamante Ciochi je iz Lonjerja. Tudi on je opravil svoj križev pot po semeniščih v Kopru, Gorici, Trevisu in Trstu. Po posvečenju je služboval kot kaplan v raznih mestnih župnijah: Sv. Peter in Pavel, Stari sv. Anton, Sv. Ivan, Sv. Alojzij. Leta 1962 je šel na Opčine, nato na Vajno in končno v Barkovlje, kjer je še danes.

Razne življenjske težave in bolezen so omajale njegovo zdravje, a kljub temu se trudi v Gospodovem vinogradu.

Obema slavljencema iskreno in hvaležno čestitamo in jima želimo božjega blagoslova pri nadaljnjem delu za božjo čast in za rast krajevne Cerkve. - e. l.

Sv. Ivan

Ker se ta mesec nekako zaključuje gledališka sezona, naj ta dopis našteje skromne nastope v Marjinem domu, v katerem je dvorana, ki je priznana kot javno gledališče.

Sezona je odprl amaterski oder Prosek-Kontovel z veseligrjo »En dan z Edvardom (Kühnelt-Zužek) v zelo posrečeni izvedbi (režija Nadja Stoka).

Dvakrat je nastopil (8. decembra 1976 in 29. maja 1977) domači ansambel »Explorer 74«. To sta bila dva zelo prijetna nastopa z dobro zlitimi glasovi petorice ob instrumentalni spremljavi. Spored: izbor narodnih pesmi in lastni priredbi. Na obeh koncertih je nastopil tudi zborček naraščajnic, ki ga uspešno vodi Mirjam Kandut.

11. novembra 1977 je priredilo slovensko učiteljske A. M. Slomšek Cankarjevo prslavo z Raztresenim recitalom »Hlapec Jernej« in z zborom dijakov in dijakinj pod vodstvom prof. Nade Zerjal-Zaghet.

Cankarja smo se še enkrat spomnili z večerom njemu posvečenim 19. decembra 1976, na katerem je vnovič nastopil Stane Raztresen (odlomke iz Hlapca Jerneja, Domovina itd.) in svetoivanski cerkveni zbor »Marij Kogoj« (Nada Zerjal-Zaghet).

6. januarja 1977 so bili naši gostje volčiči in vervečice tržaškega mesta in okolice s petjem, rajanjem, šaljivimi prizori in lutkami.

5. junija so gostovali v naši dvorani učenci in učence slovenske osnovne šole »Oton Zupančič« skupno z dramskim odsekom PD »Slavko Škamperle«. Na sporedu je bilo pet kratkih odskih prizorov, rajanje in dva šopka narodnih in umetnih pesmi. Nastop je bil zelo skrbno pripravljen in je odlično uspel.

Marijin dom je skoro vsak dan odprt: tu so skavtski sestanki, pevске vaje, dvakrat v tednu je obiskovalo nauk za prvoobhajance in birmance 51 otrok.

Na voljo je namizni tenis, biljard, elektronske orgle, elektronski harmonij. Pevski zbor »Marij Kogoj« je kupil nov pianino, tudi ansambel Explorer 74 je opremljen s potrebnimi glasbili. Za glasbo in skavte se zlasti prizadevajo poleg Nade Zerjal-Zaghet tudi Marjana Kravos, Mirjam Kandut, Neva Bak in Mirjam Korsič.

Zaključen prvi niz šolskih oddaj

Ob koncu šolskega leta se je sklenil tudi prvi niz šolskih oddaj v naši državi po radijski reformi. Po dogovoru z ministr-

stvom za javno vzgojo se bodo šolske oddaje pričele na državnih omrežjih s šolskim letom 1977-78. Kljub temu, da so naše oddaje nastale v znamenju precejšnje naglice in brez naprej sprejetih predlog, je radijska ustanova do konca izpolnila sprejete obveznosti.

Uvedeni sta bili vsaj dve pomembni novosti. Za uspešnejše spremljanje oddaj je tržaški sedež RAI-a dal tiskati posebne brošure, ki jih je tudi brezplačno razdelil vzgojiteljem in učencem. Druga novost je bila uvedba oddaj za otroške vrtece, ki jih vsedravnji šolski sporedi sploh ne predvidevajo. Za uresničitev teh prvih 64 oddaj je bilo sklenjenih 175 osebnih pogodb predvsem z vzgojitelji in poklicnimi izvajalci.

Kaj pa prihodnje leto? Takrat bo verjetno že polno deloval odsek za šolske oddaje in vzgojne oddaje za odrasle, tj. rimska struktura, kateri je poverjena odgovornost za šolske oddaje. Upati je tudi, da bodo dotlej ustanovljeni šolski okraji, ki so nekako naravnih sogovorniki radijske ustanove na krajevni ravni. Vsekakor pa velja morda opozoriti vse, ki so jim pri srcu vzgojna vprašanja, v prvi vrsti seveda vzgojitelje, pa tudi društva staršev, zavodske svete in širšo javnost, da v duhu radijske reforme lahko tvorno sodelujejo pri načrtovanju šolskih oddaj za prihodnje leto in sicer tako, da naslovijo na tržaško radijsko vodstvo ali na »Šolske oddaje« svoje predloge. Ti naj bi bili kar najbolj stvarni in obravnavana snov strnjena v niz oddaj.

Naj omenimo še, da je v zvezi z oddajami za otroški vrtec in prvo stopnjo osnovne šole uredništvo prejelo okoli 500 risb. Zanje je v načrtih posebno nagradno tekmovanje in razstava in sicer ob začetku šolskih oddaj v prihodnjem učnem letu.

Naj omenimo še, da je v zvezi z oddajami za otroški vrtec in prvo stopnjo osnovne šole uredništvo prejelo okoli 500 risb. Zanje je v načrtih posebno nagradno tekmovanje in razstava in sicer ob začetku šolskih oddaj v prihodnjem učnem letu.

Binkoštno srečanje na Švedskem

V švedskem mestecu Vadstena, 300 km severozahodno od glavnega mesta, so se v nedeljo 29. maja zbrali Slovenci iz Švedske na svojem binkoštnem srečanju. Prišlo jih je okoli tri sto, nekateri tudi 500 km daleč. Srečanje je pripravil jezuitski pater Janez Sodja iz Münchna, ki duhovno oskrbuje Slovence na Švedskem. Božje službe se je udeležil in govoril svojim rojakom tudi nadškof dr. Jožef Zabkar, apostolski nuncij na Finskem in Islandu ter apostolski delegat na Danskem, Švedskem in Norveškem. Z njim sta sodelovala še odgovorni urednik »Družine« dr. Ivan Merlak ter Jože Flis, ki je do leta 1972 deloval med Slovenci na Švedskem.

Po maši so naši rojaki poromali na grob sv. Brigite, pokopane v bližnji veliki luteranski cerkvi, kjer jih je ob vhodu sprejel domači župnik. V cerkvi so zapeli litanije Matere božje. Danski spremljevalci nadškofa Zabkarja (biva namreč stalno na Danskem) ter navzoči Švedi so bili nad našo cerkveno pesmijo navdušeni. Popoldne se je srečanje nadaljevalo v bližnji dvorani. Na sporedu so bili nastopi recitatorjev, pevcev in godbenikov. Pri nadaljnji zabavi pa je igral ansambel »Lestovke«.

Na romanju v Padovo so posamezne skupine zbrale za dom v gradnji Družnaskupnost Opčine sledeče vsote: Mavhinje 81.000, Nabrešina 50.000, Podlonjer 39.000, Sv. Ivan, Trst, 45.000 lir.

Za telesno ovirane na Opčmah: ob prvem sv. obhajilu v Nabrežini 300.000 lir.

Za žrtve potresa: N. N., Rupa, 5.000 lir.

Za lačne po svetu: N. N. 5.000 lir.

Za misijone: Antonija Ščuka 5.000; Z. M. 2.000 lir.

Za misijon p. Kosa: N. N. 5.000 lir.

Moški zbor »Fantje izpod Grmade« je na binkoštno nedeljo 29. maja nastopil na XI. binkoštnem srečanju slovenskih delavcev v mestu Sindelfingen pri Stuttgartu v Zahodni Nemčiji ter doživel velik uspeh tako v cerkvi pri službi božji kot v dvorani. O tej prireditvi smo pred 14 dnevi že poročali v našem listu.

Ni bilo važno, koliko je kdo prinesel. Nenekrat so bili vsi izenačeni vsaj kar se tiče denarja. Nihče ni imel več kake naložbe v banki. Vse je pobrala država.

Nastala je strašna beda, kar pa oblasti ni vzmernjalo. Nasprotno, dajale so videti, da jim novonastali položaj pomaga pri utrjevanju svojega sistema. Bolj ubožno je ljudstvo, manj bo uporno, bolj bo pokorno. Za komuniste je najbolj važno, da izvajajo popolno kontrolo nad prebivalstvom. Prvo je politika, vse drugo je njej podrejeno. Proizvajati zdravila npr. je prepovedano, a oblast zanje ne poskrbi. Tako se umira v bolnišnicah, ker ni moč operirati, se umira doma, ker ni učinkovitih sredstev zoper boleznj.

Toda južnovietnamsko ljudstvo je bilo doseglo v času lastne samouprave izredno zrelost: dolga vojna ga je naredila politično samozavestnega, ljudje so bili navedeni razpravljati, protestirati, uprizarjati stavke, posluživati se sindikatov v svojem pritisku na vlado. Vse to je bilo pod toliko osparavano diktaturo generala Thieuja nekaj običajnega.

Pa so hoteli s tem načinom nadaljevati

tudi v novih razmerah. Toda hitro so spoznali, da imajo drugače gospodarje, ki so pripravljani s surovo silo streti vsak odpor. Komunisti so se poslužili dveh neumljenih, a obenem učinkovitih metod: vsakogar, ki bi jim utegnil biti nadežen, so začeli pošiljati v taborišča »za prevzgojo«, ostale pa so sklenili ukлонiti z lakoto in pomanjkanjem. Pri tem ni važno, če ljudje umirajo, se zatekajo k samomoru, se predajajo obupu. Revolucija mora zmagati za vsako ceno!

To je isto mišljenje, ki ga zasledimo pri komunističnih voditeljih v Kambodži. Razlika je le v tem, da so v Kambodži zaradi popolne zmage takoj izvedli v vsej krutosti svoj program, v Vietnamu pa zlasti zaradi odjeka v inozemstvu postopajo bolj premišljeno, po stopnjah in s čim manjšim hrupom. Odkar je ljudstvo lačno, se ga da veliko lažje kontrolirati in obvladati. Spočetka so bili politični sestanki slabo obiskani, sedaj ne manjka nihče, kajti samo tako pride do pesti riža, ki ti je potreben za ohranitev življenja. Zdravnikov v Južnem Vietnamu skoro ni

več z izjemo kakega starčka ali ženske. Vsi so bili poslani v prevzgojo. Tudi večina bolnišnic je zaprtih, ker tudi specializirano osebje potrebuje prevzgojo. Tu in tam je najti kakega vojaškega zdravnika iz Severnega Vietnama, a ta je v glavnem v službi vojske in komunističnih dirigentov.

NASILNO PRESELJEVANJE PREBIVALSTVA

Nekaj posebnega v življenju Južnega Vietnama so »Nova gospodarska področja«. Saigon s svojimi tri in pol milijona prebivalci, ki so med državljansko vojno prišli s podeželja v mesto, gotovo ni mogel iti v tem ritmu naprej. Vsakdo je dal prav tistim, ki so poudarjali, da je treba prišleke poslati nazaj na deželo. A to se je zgodilo s silo, brez človečanskih ozirrov in brezobzirno.

(Drugič naprej)

• Sudanska vlada je podelila visoko odlikovanje nadškofu Agostinu Baroniju za njegove velike zasluge za šolstvo in vzgojo v deželi. V Sudan je prišel s 26 leti, sedaj pa je star 70 let.

Vietnam in Kambodža v mraku nove diktature

(2)

Ze prve tedne v maju 1975 so se začeli pojavljati na cestah mladi ljudje z rdečim trakom na rokavu. Hodili so od hiše do hiše in zahtevali, da jim pokažejo knjige in revije. Vse, kar je bilo tiskano v angleščini ali francoščini (jezika kapitalističnih držav), vse knjige, ki so izšle pod prejšnjimi vietnamskimi vladami, vse revije, ki niso bile levičarsko usmerjene, vse so ti mladi gorečniki znesli na ulice. Nastale so ogromne grmade knjig, ki so jih nato zmagoslavno zažgali. Gorele so knjige, ki so govorile o filozofiji, veri ali kulturi, goreli so romani, gorele knjige z zgodovinsko vsebino. Prizanesli so samo izrazito »nerevolucionarnim« knjigam, tj. znanstvenim učbenikom in umetnostnim izdajam.

NEVZDRZEN GOSPODARSKI POLOŽAJ Komaj so prišli komunisti na oblast, so

Praznik sv. R. Telesa v Gorici

Odkar so v goriškem mestu odpravili tradicionalno procesijo z Najsvetejšim na praznik sv. Rešnjega Telesa, ne vedo, kaj bi postavili namesto nje. Sprva so imeli somaševano sv. daritev v cerkvi Srca Jezusovega. Potem so si umislili procesijo iz cerkve sv. Ignacija (Travniki) po ul. Roma do stolnice, kjer je sledila maša. Letos so se omejili na somaševanje na trgu pred stolnico, ki ga je vodil goriški nadškof s številnimi goriškimi duhovniki. Udeležba ljudstva je bila zadovoljiva. Po naših računih je bilo navzočih nad tisoč ljudi. Med mašo je pelo ljudstvo in je pel mladinski zbor stolne cerkve. Slovenski verniki so sodelovali z enim berilom, z eno prošnjo in z eno evharistično pesmijo po obhajilu.

G. nadškof je med mašo imel nagovor, v katerem je poudaril, da je Evharistija vzpodbuda za pouk in napredek vernikov, ki naj bi se zmeraj bolj čutili med seboj povežani.

Slovesnosti v čast sv. Rešnjemu Telesu so ponekod še zmeraj zelo žive, v našem mestu pa ne. Mnenja smo, da samo somaševanje na tak praznik ni dovolj. Res je, da je mašna daritev središče in vrh božjega češčenja, vendar se nam zdi, da bi ob takem prazniku moralo priti do izraza tudi češčenje sv. Evharistije kot trajnega zakramenta, v katerem je navzoč Jezus Kristus. Ta praznik naj bi zato poleg mašne daritve bil še priložnost, da krščansko ljudstvo izkaže svojo vero v evharističnega Jezusa tudi izven maše in sv. obhajila. Samo maša in obhajilo se nam zdi pre malo za tak praznik.

Duhovniški jubileji v letu 1977

Msgr. Giuseppe Velci, stolni kanonik v Gorici, bo obhajal diamantno mašo, ker je bil posvečen 26. junija 1917.

Albin Martinčić, Mirko Zorn in Tone Žagar (Čile) bodo obhajali zlato mašo, ker so bili posvečeni 12. julija 1927.

Albert Miklavc in Anton Lazar bosta obhajala srebrno mašo; prvi je bil posvečen 6. julija, drugi pa 29. junija 1952. Jože Kunčič je svoj jubilej že obhajal, ker je bil posvečen 13. januarja 1952.

Nadškof msgr. Peter Cocolin bo praznoval 10-letnico škofovskega posvečenja. Dne 26. junija 1967 ga je sv. oče Pavel VI. izbral za goriškega nadškofa, posvečen je bil v oglejski baziliki 3. septembra 1967. Goriško škofijo pa je prevzel 24. sept. 1967.

Načrti za novi mejni prehod na Goriškem

Mešana komisija, ki je pristojna za ureničenje infrastrukture, ki jih predvideva Osimski sporazum, je na sestanku v Novi

Gorici preučila načrte za novi mednarodni mejni prehod med Standrežem in Vrtojbo. Poleg mejnega prehoda bo nastal tudi tovorni terminal, ki bo omogočal skladiščenje, manipuliranje in prekladanje tovorov in blaga. To bo pravi trgovinski vozni med srednjo Evropo in Balkanom; opremljen bo z osmimi stezami, štiri za turistični in štiri za tovorni promet. Jugoslovansko poslovno združenje, ki bo upravljalo ta infrastrukturni objekt, je že odkupilo 30 hektarov zemljišča. Naložbe bodo v celoti zahtevale 7 milijard lir. Dela za novi mejni prehod bi morali začeti v prvih mesecih 1978. Na italijanski strani so bila dela zaupana podjetju Mattirotti iz Gorice.

Solski uspehi v letu 1976-77

V soboto 11. junija se je zaključil pouk na vseh srednjih in osnovnih šolah. Slovenske goriške višje srednje šole so za to priložnost imele zaključno sv. mašo pred lurško votlino, ki je na koncu šolskih igrišč iz časov, ko je v ulici Alviano bilo še malo semenščice. Prejšnji večer so maturanti imeli svoje maturatske večerje in sicer licej, učiteljske in vrtnarice pri Sirkovih na Plešivem, trgovska pa pri Devetakih. Večerje so se udeležili tudi številni profesorji in dijak-prijatelji. Sedaj se maturanti pripravljajo na izpite. Nižešolci jih bodo začeli v četrtek 16. junija, ostali pa 1. julija.

Uspehi zaključnih šolskih konferenc so bili naslednji:

Enotna nižja srednja šola: I. razred: izdelalo 73, popravila 32 dijakov; 19 dijakov je bilo zavrženih. II. razred: izdelalo je 49 dijakov, 40 ima popravne izpite, 6 jih je padlo. III. razred: vsi dijaki so bili pripuščeni k zaključnemu izpitu.

Učiteljske: I. razred: izdelalo 11 dijakov, 11 dijakov ima popravne izpite, 5 dijakov je bilo zavrženih. II. razred: izdelalo 5, popravne izpite imajo 3 dijaki, 1 je bil zavržen. III. razred: 12 dijakov je izdelalo, 2 imata popravne izpite. IV. razred: vsi so pripuščeni k maturi.

Vrtnarice: Tečaj za vrtnarice je letos prvič imel vse tri razrede. Dijakinje zadnjega razreda bodo imele maturitetne izpite. V I. razredu so izdelale 4 dijakinje, 4 imajo popravne izpite. V II. razredu sta izdelali 2 dijakinji, 2 imata popravne izpite.

Gimnazija licej: IV. razred gimnazije: izdelalo 7 dijakov, 3 imajo popravne izpite, 1 je bil zavržen. V. gimnazija: vsi dijaki so izdelali. I. licej: 13 dijakov izdelalo, 2 imata popravne izpite. II. licej: 9 dijakov izdelalo, 2 imata popravne izpite. III. licej: vsi dijaki pripuščeni k maturi.

Pok. Anton Močnik

Številni Goričani so Antona Močnika poznali kot moža, ki je bil zmeraj pripravljen pomagati človeku, ki se je znašel v stiski zaradi poslov po uradih. Anton Močnik je znal priskočiti na pomoč na sodišču, davkarji, katastrskem uradu, pri notarju, to se pravi na uradih, ki ima z njimi opraviti vsak naš človek, ki se pa na njih le težko pomaga. Zato so se ljudje radi zatekali k Antonu Močniku, ki je tako mnogim pomagal in postal mnogim prijatelj.

Tega moža sedaj ni več med nami. Odšel je na večno Sodišče prav nenadoma v nedeljo 5. junija, zadet od srčne kapi. Še zjutraj je bil pri maši na Kapeli, kjer je njegov vnuk prejel prvo sv. obhajilo. Popoldne je omahnil.

Pok. Anton Močnik je bil iz znane družine Močnikovih, ki jih poznamo iz Spominov njegovega brata Huberta in ki so izšli pri Goriški Mohorjevi družbi. Sprva mu je bila namenjena pot učitelja in je v ta namen štiri leta obiskoval vadnico v Gorici. Potem je odšel v Krško na tamkajšnji triletno meščansko šolo. Toda vrnil se je in opravil še dve leti učiteljskega v Gorici. Vendar ni vzdržal do konca. Tudi zaradi gospodarskih razmer v številni družini se je odločil za službo uradnika na sodišču. Postal je kanclist. Kot tak je po prvi svetovni vojni prišel v Tolmin in tam ostal do leta 1931, ko je moral zaradi tedanje fašistične politike do slovenskih izobražencev v notranjost države. Poslali so ga v Belluno, od tam pa v Biello v Piemontu. V službi je zaradi svojega poštenja postal žrtev fašistične krivice in bil predčasno upokojen. Hudi časi so takrat nastali za družino z dvema otrokoma, pa so minili, ko se je med zadnjo vojno vrnil v Gorico. Tu sicer ni našel stalne zaposlitve, toda s svojo bistrostjo in izkušnjami je začel pomagati ljudem, kot smo na začetku omenili.

Umrl je je star 82 let in našel zadnji dom na goriškem pokopališču. Vsej družini naše sožalje, rajnemu pa naj Bog da večni pokoj.

Rupa

V soboto 11. junija smo pospremili na zadnji poti na mirensko pokopališče tragično preminulega Antona Berlota. Imel je 71 let.

Pokojni je bil doma iz Šempetra in si je izbral za življenjsko družico Albino Saksida iz Dornberka. Nekaj let sta bivala v Gorici, potem pa sta se nastanila v kamnolomu v Dolu, kjer je bil Toni iz jave — tako so mu domačini pravili — za čuvaja. Obenem je tudi delal vsa kamnoseška dela. Pred nekaj leti se je preselil na področje ob mirenskem bloku, kjer si je postavil čedno hišico ter jo obdal z vsakovrstnim sadnim in okrasnim drevjem, cvetjem itd.

Bil je skrben in delaven človek in čeprav že v letih je bil priden kot mravljca. Rad je zahajal v Rupo in redno bil pri nedeljski maši. Bil je zaveden in veren Slovenec, vseskozi značajan, zato nam je zares žal, da je tako nenadoma odšel.

Užalosteni ženi in sedmim živečim sinovom in hčeram ob tej težki izgubi izreka mo občuteno sožalje.

VII. zamejski festival domače glasbe v Števerjanu

Na letošnjem festivalu, ki bo v soboto 25. in v nedeljo 26. junija v Formentinjevem parku v Števerjanu in ki ga prireja PD »F.B. Sedej« ob sodelovanju ansambla Lojzeta Hledeta, bo nastopilo kar 24 ansamblov. Ti so:

1. »Vinko Cverle« iz Sentjurja pri Celju;
2. »Rajmund Obermajer« iz Ljubljane;
3. »Jože Galič« iz Šempetra v Savinjski dolini;
4. »Komet« iz Zreč na Stajerskem;
5. »Kvintet bratov in sestre Krušič« iz Sentilja;
6. »Laški pivovarji« iz Laškega;
5. »Pino Vežnaver« iz Pirana;
8. »Bratje Sentočnik« iz Strmece pri Vojniku;
9. »Stane Skoda« iz Izole;
10. »Tone Herval« iz Brežic;
11. »Color« iz Kranja;
12. »Prijatelji izpod Reške planine v Savinjski dolini«;
13. »Mavrica« iz Maribora;
14. »Veseli Martinji« iz Novoga mesta;
15. »Saleški fantje« iz Velenja;
16. »Dobri znanci« iz Ljubljane;
17. »Dobri prijatelji« iz Brežic;
18. »Ivan Korošec« iz Cerknice na Notranjskem;
19. »Franci Lipičnik« iz Zagorja ob Savi;
20. »Franci Zemé« iz Vojnika;
21. »Galebi« z Opčin pri Trstu;
22. »Taimsi« z Opčin pri Trstu;
23. »Podjuna« iz Globasnice na Koroškem;
24. »Alpe-Adria« iz Waldkraiburga, Bavarska.

Kot je razvidno iz seznama priglasenih ansamblov, so ti kar iz štirih držav: Italije, Slovenije (Jugoslavije), Avstrije in ZR Nemčije. Vsak ansambel bo izvajal dve novi izvorni skladbi, ki jih bo ocenila dvojna komisija in sicer za besedilo ter glasbo. V soboto 25. junija bo komisija izbrala 12 najboljših ansamblov, ki se bodo v nedeljo 26. junija ob 17. uri ponovno zvrstili. Spored bo kot zadnja leta povezoval Marjan Šneberger iz Ptujca.

Na VII. zamejskem festivalu domače glasbe v Števerjanu bo v soboto 25. junija nastopil tudi mladinski sektek »Alpe-Adria« iz Waldkraiburga na Bavarskem. Ansambel sestavljajo trije slovenski in trije nemški mladinci. Nastopajo v gorenjski narodni noši, vodi jih pa naš rojak Jože Sovšak

SKPD »F.B. Sedej« v Števerjanu prireja ob sodelovanju ansambla Lojzeta Hledeta

VII. FESTIVAL NARODNO ZABAVNE GLASBE

Nastopilo bo 24 ansamblov iz Slovenije, Italije, Avstrije in Zahodne Nemčije. Prireditelj bo v Formentinjevem parku v Števerjanu.

Sobota 25. junija ob 21. uri:
nastop vseh prijavljenih ansamblov.

Nedelja 26. junija ob 17. uri:
finalni nastop 12 ansamblov, nato razglasitev zmagovalcev in podelitev nagrad.

SVET SLOVENSKEH ORGANIZACIJ (S.S.O.)

v deželi Furlaniji-Juljski Benečiji

prireja v Doberdolu 18. in 19. junija

SLOVENSKI TABOR

ob 100-letnici rojstva in 25-letnici smrti

VINKA VODOPIVCA

Sobota 18. junija

ob 16. uri otvoritev in športni nastopi
ob 19. uri odprtje Vodopivčeve razstave. Zvečer prosta zabava ob zvokih ansambla Lojzeta Hledeta.

Nedelja 19. junija

ob 13. uri slikarski ex tempore
ob 18. uri kulturni program. Sodelujejo: zbor »Mirko Filej«, zbor Fantje izpod Grmade, moški zbor »Vinko Vodopivec« iz Ljubljane, združeni moški zbori Goriške in Tržaške.
Skupine iz Tržaške bodo izvedle spevoigro »KOVAČEV ŠTUDENT«
v instrumentalni priredbi A. Vodopivca.
Sledi prosta zabava z ansambлом Igo Radovič. Delovali bodo dobro založeni kioski.

Zaključek šolskega leta v Rupi

Letos nam je osnovnošolska skupnost Rupa-Peč pripravila prijetno presenečenje: zaključno prireditelj, na kateri so nastopili vsi učenci. Za nastop so si izbrali veliko ploščad na Ronkah tik pod Pečjo. Na njej so se zvrstili razredi od prvega do petega. Program je bil pester: deklamacije, prizori, petje, folklor, telovadba. Najmlajši iz prvega in drugega razreda so namreč ob zvokih koračnice pokazali, kako znajo telovaditi, če se vsaj malce potrudijo. Pohvaliti moramo mlade igralce, saj sploh ne vedo, kaj je trena. Odkrili smo tudi dva igralska talenta: Danila in Mateja iz petega razreda. V vlogah Cefizija in policaja iz Butal sta zabavala gledalce do solz.

Lep je bil tudi zaključek, ko so se starši zahvalili učiteljem za njih trud in javno pokazali, kakšno soglasje družji poklicne vzgojitelje, šolarje in njihov družine. Bila je že noč, ko so si otroci in učitelji pogasili žejno s pijačo, ki jo je darežljivo ponudilo društvo s Peči.

Vsi smo se vrnili domov nasmejanih obrazov in zadovoljni.

OBVESTILA

Obisk Beneške Slovenije in romanje v Dolenji Barnes pripravila Marijina družba v Gorici v nedeljo 26. junija. Povzpeli se bomo do koče pod Matajurjem (1300 m) in se na povratku ustavili v Barnasu. Cena za avtobus 2.500 lir, odhod s Travnika ob 14. uri. Vpisovanje pri voditelju Marijine družbe dr. K. Humarju v stolnici.

Plešivo. V nedeljo 19. junija bo imela slovenska osnovna šola na Plešivem zaključno šolsko prireditev. Začetek ob 17. uri. Ob tem bo odprta tudi razstava ročnih del, ki so jih izvršili osnovnošolci.

DAROVI

Za sklad Katoliškega glasa: Pruni, Trst, 2.000; Nanut, Standrež, 2.000; Karel Sancin, Dolina, 2.000 lir.

Za naš tisk: v spomin narodno zavednega moža in prijatelja Justa Bandelj iz Podgore daruje Franc Terpin 20.000 lir.

Za Katoliški dom: Mar. družba 30.000; namesto cvetja na grob pok. brata Franca Humarja sestra Lojzka 10.000; N. N. 4.000; N. N. 2.000; N. N. 2.000; N. N. 2.000; N. N. 3.000 lir.

Za Alojzijevišče: Milka Goričan 10.000; N. N., Rupa, 4.000; N. N., Rupa, 20.000; N. N., Rupa, 10.000 lir.

Ob godovnem dnevu pokojnega brata, dekana Alojzija Pavlina, daruje sestra Marija za Alojzijevišče, za Zavod sv. Družine, za slovensko duhovnijo v Gorici in za katoliški tisk po 3.000 lir.

Za cerkev v Zgoniku: družina Milič ob smrti očeta Stanka 25.000; družina Škerlj-Riolino ob poroki 50.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: v spomin drage mame in babice Marije Seražin družina Seražin 15.000 lir.

Za Marijin dom v Rojanu: Milena Sušteršič ob sinovi poroki 5.000; Antonija Malič 10.000 v spomin pokojnih; M. T. 50.000 lir.

Za cerkev na Opčinah: Pavel Sosič ob krstu Helene 10.000; N. N. 5.000; N. N. v spomin pok. Motka, Davanzo in Marcon 15.000; N. N. 5.000; družina Vremec 1.000; razni 7.500 lir.

Za cerkev pri Fertulgh: Marija Čok 10.000; Pepka Bellafontana 500 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Casnikarski programi ob nedeljah: Poročila ob 8., 12., 19; kratka poročila ob 11., 14; novice iz Furlanije-Juljske krajine ob 11., 14., 19.15. Ob 8.30 kmetijska oddaja ob 9. sv. maša.

Casnikarski programi ob ponedeljku do sobote: Poročila ob 7., 10., 13., 15.30, 19. Kratka poročila ob 9., 11.30, 17., 18. Novice iz Furlanije-Juljske krajine ob 8., 14., 19.15.

Spored od 19. do 26. junija 1977

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Vedri zvoki. 11.05 Mladinski oder: »Tolminci«. 11.35 Nabožna glasba. 13.00 Ljudje pred mikrofonom. 13.15 Slovenske ljudske pesmi. 14.05 Operete.

Ponedeljek: 8.05 Tjavidan. 9.30 Obletnica tedna. 9.40 Koncert. 14.30 Mladina. 17.05 L. Dallapiccola: »Nočni let«, opera. 18.05 Srečanja. 18.30 Slovenski zbori.

Torek: 8.05 Tjavidan. 9.30 Nekoč je bilo. 9.40 Koncert. 14.30 Mladina. 16.30 Za najmlajše. 17.05 Slovenski glasbeni mojstri. **Sreda:** 8.05 Tjavidan. 9.30 Rojstna hiša naših velmož. 9.40 Koncert. 12.50 Pristopanje k deželni oddaji. 14.05 Koncert folk. 14.30 Mladina. 14.40 Izbirajte samil! 16.30 Za najmlajše. 17.05 »Korupcija v sodni palači«. Drama.

Četrtek: 8.05 Tjavidan. 9.30 Nekoč je bilo. 9.40 Koncert. 14.05 Mladina. 16.30 Za najmlajše. 17.05 Ansambel »S. Oster«. 18.05 Ruska revolucionarna misel. 18.20 Primorska poje 77.

Petek: 8.05 Tjavidan. 9.30 Zenska imena. 9.40 Koncert. 12.50 Pristopanje k deželni oddaji. 14.05 Mladina. 16.30 Za najmlajše. 17.05 Deželni skladatelji. 18.05 Kulturni dogodki. 18.25 Domači zvoki.

Sobota: 8.05 Tjavidan. 9.30 Pojdimo se glasbo. 9.40 Koncert. 14.05 Mladina. 15.35 Poslušajmo spet. 18.05 »Mesečnik«. Satični variete. 18.45 Vera in naš čas.

Sporočilo doberdobske občinske uprave. Ker je mesto občinskega knjižničarja prosto, namerava doberdobska občinska uprava na isto mesto postaviti novega uslužbenca. Zainteresirani naj vložijo prošnjo na navadnem papirju, ki jo morajo nasloviti in poslati na občino najkasneje do 12. ure dne 20. 6. 1977. Prosilci morajo biti polnoletni, imeti vsaj spričevalo enotne srednje šole ter morajo obvladati slovenski jezik. Služba ima deset tedenskih ur: štirikrat na teden po dve uri in dve uri ob nedeljah zjutraj. Sedanji honorar, ki ga letno določi občinski svet, je 60.000 lir mesečno. Uslužbenec, ki bo nameščen, se bo moral obvezati, da bo sledil in dopolnil tečaj za knjižničarje, ki ga prireja dežela Furlanije-Juljska krajina.

Ob zaključku šolskega leta, ki mi je zadnje pred upokojitvijo, resnično ganjena zaradi prisrčnega slovesa, se iskreno zahvaljujem svojim učencem V. razreda ulica Croce v Gorici, staršem otrok in stanovskim kolegom goriškega okoliša. Učiteljica

Anka Fajgelj

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 100 lir, osmrtnice 150 lir, k temu dodati 14% davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo